

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

16 szétválasztott feltételek:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Evnegyedre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 15 krajczár.

Előfizetői csapán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetvések díja:

Öt hasábos betűsor 5 kr. Bélyeg minden betűsoránál 30 kr. Nyitóléte garmond sora 20 kr. — Nagybíró és többesbíró hirdetések jutányosan csökkentettek. — Helyi és külföldi hírlapok számára hirdetményeket elfogad Nagy Károly hirdetőmunka-központja Irodája Budapestben, Nagykereszt-utca, 8. szám.

A lap szellemi részére a a nyitóléte vonatkozó minden költségek a szerkesztőre hárulnak.

Hirdetési pénzek, reklamátiák, és hirdetések a kiadóhoz tartoznak.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1879-ik. év utolsó negyedére.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.

Fél évre 3 frt

Evnegyedre 1 „ 50 kr.

Egy hónapra „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz eljuttatandó, — legcélszerűbben postautalvánnyal — a nyomtatandó példányok a pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

Kék László,
kiadó s lapfelfüggetlen.

B.-Gyarmat, szeptember 12.

A pálfalva-szecsény-b.-gyarmati ipolyvölgy és szobi vasúti szárnyvonal.

Tisztelt olvasó közönségünket egy igen üdvöndöses hírrel lephetjük meg, oly hírrel, melyet már többször, de fentartással közöltünk, mert bizonyos auspiciumok alatt lottok azok az irányadó emberek által szárnyra bocsátva. Most fentartás nélkül közölhetjük, hogy a pálfalva-szobi, vagy mint eddig neveztük, az ipolyvölgyi vasúti szárnyvonal kérdése a megoldáshoz közeledik.

Egy régen érzett szükség ez, mely nélkül a hosszú vidék kincsei productiv-képesség nélkül vesznek el. — Nógrádmegye közgazdasági bizottságának 1879. évi jan. 1-től jun. 30-ig terjedő félévi jelentésében, melyet a nm. m. kir. miniszterelnökhöz intézett, ugyanezen ohajnak van kifejezés adva, midőn mondatik:

„A megyénk keleti és határszélein elvonuló vasutakra nézve általános érdekből

csak azt ohajtanók, hogy ezen két pálya egy Pálfalvától székvarosunkon B.-Gyarmaton keresztül Szobig vezetendő szárnyvonalal kötéssék össze; iparunk, kereskedelmünk és gazdaságunk érdekei ezt az ázmatlan forgalmi adattal igazolhatólag, nagy mérvben s oly ógető szükségként igénylik, hogy e rézbeni ohajtásunk valósulásának már csak késedelmé is pótolhatatlan veszteségeket okoz.“

Helyesen fogta fel a közgazdasági bizottság e nagy vidék érdekeit s ohajával a megye általános ohaját tolmácsolta. E vidék termőnyeit nem tudja értékesíteni, ipará és kereskedelmé pang. Ennek pedig az a gyászos következménye, hogy a nép napról napra szegényebb, nyomorultabb. A nép érdekeit szíven hordó közegeknek meg kell ragadniuk minden alkalmat, hogy e vidék általános pangását elhárítsák, s a népnek türhetlen nyomorát elviselhetővé tegyék.

Azon pontok, melyeket a tervezetben lévő vasut lesz hivatva összekötni, nem specialis érdeklő pontok, de közponctjai, pinctjai egy nagy vidéknek, hogy úgy mondjuk, egész vármegyének. E pontok minden haladási ténnyezőtől s jóléthez vezető forrástól el vannak zárva. Bizony üdvös dolog, hogy most már komolyan hozzáfogjunk a vasut kérdéséhez.

Az ipolyvölgyi vasúti mozgalom, valljuk meg őszintén, eddig nem volt egyéb kortesfogásnál, s rendszerint előhírnöke volt valami politikai manővernek. Most egészen távol áll a politikai mozzanatoktól s épen azért alaposan remélhető, hogy ezen úgy, annyi vajadás és költséges strazzirozás után most oly egyének kezébe kerül, kik mellözve önérdékeiket, politikai ambíciójukat, csupán a közjót tűzték zászlójukra akkor midőn az ipolyvölgyi vasut kiépítése ügyében fáradoznak.

Ami tehát ezenről történik, az már nem ámitás, nem kortesfogás, mert az úgy élere — mint halljuk — Gróf Gyürky Ábrahám főispán ur állott, kinek eddigi multja teljes biztositókat nyújt az iránt, hogy amit elvállal, azt keresztül is viszi, s hogy az, amit keresztül visz, nem önérdékből, de saját megyéje jólétének érdekében viszi keresztül.

Részletekbe még nem bocsátkozhatunk, ígérjük azonban, hogy mihelyt e mozgalom tovább vitelében bármily mozzanat előadja magát, azt híven fogjuk közzéadni. Most csupán azon ohajnak adhatunk kifejezést, vajha a vállalat még ez év folytán megkezdhetné. E silány évben a nép egy nagy részének existenciája biztosíthatnák.

Nyílt levél Topscher Győző kir. főmárnóknak.

(Az agárd-petény-nőtincsi vicinalut kérdésében.)

A nógrádmegyei magy. kir. építészeti hivatalból az e megyéből községi utak építésének tárgyában kiadott utasítás 18-ik szakasza értelmében f. évi aug. hó 30-án mint a lokos-kezségi utynal bizottsága. Somogyi Zoltán főszolgabíró elnöksége alatt üzemeltetve, midőn az utifelügyelt Gyurcsánky József nőtincsi plébános személyében megválasztottuk, s a tervezett utynalnak a vácz-gyarmati államutól megkezdendő kiépítését elhatároztuk: egyszerűsind — közbeszerzés-képen — felvettük a jegyzőkönyvbe, hogy a lokos-kezségi utnak a nőtincsi völgyben áthaladó része a Felső-Petény által „Nőtincsi út a megyei út felé“ kiépítendő a nyancsák a nőtincsi völgyben áthaladó részével kombinálással, illetőleg e két utra egy vonalba egyesítással.

Jelen soraim célja e (tervezet) röviden indokolni, s uraságodnak becses figyelmébe ajánlani.

Először is nagyon szembeesőké lúna, hogy egy völgyben alig ötven ölnyi távolságban egymástól két vicinalis út legyen akképen, hogy egy agárdi és egy

TÁRCZA.

Levél Mehádiáról.

E világhírű fűrdőhelyről annyi alapos és érdekes iasmertetés jelent meg a lapokban már a jelen fűrdőidény alatt is, hogy azokhoz valami újabbat és kielégítő adni csaknem mérész feladatnak látszik. Nekem azonban az az előnyöm van, hogy én Budapesttől vízen utaztam le Orsováig a szabad. osztr. dunai gőzbajtársaság „Hildegard“ nevű pompás szállító hajóján, melynek derék magyár kapitánya mint régi barátom, mindent elkövetett, hogy az egész vonalon látható érdekességekkel semmi se menjen kárba rám nézve. A ki mindezt tüzetesen leírni akarnd, annak legalább is egy rőpirathoz kellene hozzákészülnie, minthogy azonban ily terjedelmesség a napi lapok szűkre szabott tárczáinak keretéből bele nem illeszthető, csak futólag érintem meg, miszerint f. hó 5-én esti 11 órakor mozgató meg a hajó hatalmas kerékszárnyait s 7-én déli 12 órakor költött ki Ó Orsova magyar végváros partjai előtt. Az idő olyan volt, mintha meg lett volna rendelve, meleg sőt néha forró, azonban fékezve a hajó sátor-ernyője és folyvást mérsékelve a Duna kék hullámaival pajzánkodó búvós lebbek által.

Más nap, azaz 6-án fél 8-kor reggel evetünk el a most élénk forgalmú Mohácsnál, melyhez a magyar történelem leggyászosab emléke fűződik; láttuk aztán szakonként, mint egyesül a magyar birodalom három

főfolyója a Tisza, a Dráva, a Száva az anyafolyammal, melyből csak a Ferencz-csatorna mint keskeny érvágás hódít el a nagy tömeghez képest alig észrevehető mennyiséget; láttuk a történeti nevezetességű Szendrő (Semendria) és Kolmbács romjait, s azt a barlangot, a honnan a birhied kolmbácsai legyek szoktak a vidék ellen pusztító portyázást intézni, mely azonban most őrsenek és elhagyottnak lenni látszott. Előnkbe tűnt a partokról a régi Csongrád, Palánka, Vukovár, Ilok (hajdan az Ujlakiak birtoka), Kawenycia, herceg Odessalchi szép kastélyával, Csereviz, Futak, Lászlóvár. Aztán látszólag nagyzerű vízeséssel, Zerinjó és Babakai szikla s a kis vaskapu, Taktalia (a kisebb szubtag), végre a Grébenpasszus, hol a Duna száz ölnyi mederre szorult össze, azt elhagyva azonban annál nagyzerűbb a teljes nyílás, melyen alól ismét következik a leg-szűkebb öböl, mely csak 40 ölnyi széles, 45 ölnyi mélységgel. A vízesések és szorulatoknál csakis nappal s ekkor is a legnagyobb óvatossággal haladhat a hajó biztosan, mert egy kis eltérés a kiszabott úttól menthetlenül veszét okozná a ragadó zuhatokban a leg-erősebb járműnek is. Láttuk a nyomokat, melyek Traján egykori hídjára vallanak, és láttuk a mérész hosszú utat, melyet a partok hosszában a legnagyobb magyar láncos és vasakarata a hazai forgalom javára alkotott.

6- és 7-ke közt éjjel hajóztunk el Belgrád, az egykori Nándor-Fejérvár fölött, hol nagy Hunyadynek utolsó dicső győzelmét aratta a felvilágot meghódított oszmaerő ellen. Magasztos érzelm szállja meg ily

emlékekre a hazafi lelkét, s nem enged késztetésbe esniuk nemzetünk szebb jövője és világhírűtése felé.

Ó-Orsova olyan dunaparti város, melyből a mi ő volt elkopt, a mi új, még nem verhetett egészen gyökeret, s itt már a kelet fog nyugattal kezeit; török-szerb bazár és magyar piac; oláh szokások és a nyugati polgárosodás elemeinek bevegynlése. Kellamessen lepett meg, hogy a „Magyar király“-hos címzett fogadóban, melyben Votyk Antal pécshányai plébános urral, kivel a jó sors még a hajón összevetetett, s kiből egy alapos tudomány, hazafias érzélet, egyszerűsind pedig teljesen felvilágosult és aranykedélyű utitársat vala szerencsém nyerni, — megálltunk, mert nem csak a dunai vagy gőzpodin fogadás, de a pincczrek és szabálynyok is kivétel nélkül beszélt magyarul (s hiszem, hogy így van ez a „Korona“ s még egy pár más fogadóban is); minthogy pedig nem csak a magyar szt. korona feltalálásának megjelölésére emelt kápolnát megtekinteni, s ott neveinket az e czírból kézen álló jegyzőkönyvek egyikébe beírni, de az osztrák-magyar birodalom új szerzeményét Ada-Kalebit is személyre venni szándékoztunk, felkerestük igazolási jegy szerzése végett Nagy szolgabíró urat, kiből engem kapitány barátom ajánló sorokkal látott el, s ebben azon derék magyar tisztviselőt tanultunk ismerni, a kinek az itteni kényes nemzetiségi viszonyok közt tanulsóit tapasztalás és erőlyes magyarságra a hazai lapokban is hangzatosított közéleti lapjára látszik. Igazoló jegyet minden nobérság nélkül kaptunk, s az evetünk vele egy koros török ember és ennek fia

petényi utas Nótince felé haladván, fél óra hosszat folyton párhuzamosan koczogának, a bár bízást diaskurálhatnak egymással, keset csak Nótincere érkezéskor szoríthassanak. A kollektulusságot növeli az, hogy az agárdi utas a petényi utasnak — bár különben jó szomszédok — nagyon is irigylheti azt, hogy míg amas szép begyoldalon balig, ő kénytelen a vadvízei rét szélén itt-ott még kánikulában is sáron át vergődni, fakadván utja közepén bőszes talajvizek, melyek a kiépített utnak is kétesre teszik állandóságát.

Szükséges volna tehát a két utnak egyesítése akkép, hogy az agárd-nótincsi utvonal a petény-nótincsi vonalra helyesztetnék át, még pedig a nótincsi községi réten keresztül a Mayer-féle omlajti tanya mellett leendő összeköttetés által.

Ebből nem csak az az előny származnék, hogy Agárd és Felső-Petény határos községek között összeköttetés létesülne, mi csakugyan nincs, ha csak a nyaktörő, néhol 60 foknyi emelkedéssel bíró, „Sátrmoca” erdei utat nem vesszük annak; hanem azon felül kőbányához jutnánk, mert sem Nótince sem Agárd határában követ nem találunk, Peténybe pedig ez idő szerint köért át nem mehetünk.

Az egyesítési tervnek egyedüli nehézsége az, hogy a nótincsi községi réten, illetőleg annak szélén átjárót kellvén emelni, és hidépítés és kisajátítás nélkül nem történhetik.

Ámde ezen nehézség is erejét veszti, ha tekintetbe vesszük, hogy az Agárd és Nótince közötti eddigi utvonal, mely talán a tagesseti alkalmával a völgy legalantibb részére, a vadvizek árjára szorítottat, semmiképen meg nem maradhat, mert itt utat csinálni és tartatani merő képtelenség. Azon kedvezőtlen esetben tehát, ha a tervezett egyesítés nem hagyatnék helyben, az agárd nótincsi utvonalat okvetlen néhány öllel feljebb a domboldallra kellene helyezni.

A kisajátítást tehát itt sem kerülhetnők el. S a mellett ez sokkal komplikáltabb volna, mert több birtokossal gyűlne meg dolgunk, a kiknek földjeit a helyesbített utvonal két részre hasítaná.

Ha ellenben az egyesítési terv keresztül vitetnék, nem csak több erő egyesülne egy út építésére, hanem még mivelés alá esendő földterület is nyeretnék, mintegy ötszer négyszögöl, mely akár egészben, akár részben (a határos tulajdonosoknak, kik bizonyosan kapnának rajta) eladható s a vételár az utépítésre fordítható volna. Mert az elhagyandó út teljesen feleslegessé válnék, lévén a földtulajdonosok számára a domb tetején egy dűlött, mely az év legnagyobb részében kénytelen elvezés folytán Agárd és Nótince közötti közlekedésre használtatik s melynek ismét az a baja, hogy Nótince mellett szörnyen meredek emelkedése van.

Es adatokból mindenesetre egy kétségtelenül kiviláglik, az, hogy a lókos-községi és nótince-felső-petényi utnak a nótincsi völgyön áthaladó részei igen érdekesek s megfigyelésre méltók. Legyen szives tehát illető községei által azokat megvizsgáltatni s az illető hatóságnál a szükséges felvilágosítás megadva, a dolog sikerültéért minden lehetőt megtenni. Mert hisz ön bizonyosan úgy tudja, mint mi magunk, kik itt élünk mozgunk, hogy ez nem csak a mi utunk, kik Rétság,

B-Gyarmat, Vác, Pecs, Szirák felé ezen uton járunk, hanem a legutolsókésebb összekötő vonal az Állami és megyei út között úgy az általános közlekedés, mint különösen a borkereskedés szempontjából.

Agárd, 1879. szeptember 9.

Gaál Mihály,
utibizottsági tag.

Emlékezzünk régieskről.

(Kékkő vára a múltban).

Egy kis észrevétel. A „Nógrádi Lapok” 34-ik számának tárczájában Keményi Károly barátom életem esetéről tolla után ezeket olvasám:

„Kékkő történeti multjánál fogva, mint tudjuk, egyike az ország legrégibb és legnevezetesebb lovagvárainak.”

Vajha megyénk minden ősi várészékébe visszatérne az élet csak úgy is, a mint az „Kékkő”-ben a vár jelenlegi ura által visszavárásztatott; ámdé az így visszatérő pezsgő élet gyönyörűi között sem szabad megfeledkeznünk a feltűnt események történeti igazságáról!

Kékkő, ha mint „lovag-várát” vesszük is figyelembe, Nógrádmegyében sem a legrégibb; „Hollókő” idősebb, — ha pedig a „lovag” szót elhagyjuk mellőle, no akkor meg réginek éppen nem nevezhető.

A régi ember „várát” mindig Neptun, a lovag ember pedig Vulkan újmutatása szerint építette.

De nem azért tettem ám ezen megjegyzést, hogy tisztelt barátom Kékkőről többé egy botút sem írjon, sőt ellenkezőleg, alkalmat kerestem arra, hogy okmányaim közül a Kékkőre vonatkozókat e lap azon tisztelt olvasóival, kik a történet-tudománynak is barátai, megismertessem.

Ha nem leszek a szerkesztő urnak vele terhére, ime következik.

I.

Külczim: Adassék ez levelünk a mi földes urunk az vitézlő Patkós Tamásnak Urunk Kék köbeu lakozónak kezibe hamarsággal.

Szolgálatunk után kívánunk Istentől kgynek minden lelki testi jókat, jó egészséget meg adatni.

Hogy még eddig kgydet meg nem keresettük, kgyd az ne vakmerőségünknek hanem az sok bűdösségnek tulajdonítás, ha innét s ha túl loogunk a Tiszán, úgy annyira, hogy csak Isten mondhatná meg nyavalyainkat, nem magunk, mind azon által, ha Isten helyünkben megtart-bennünket, hamar való időn megkeressük kgydet. Az kgyd itt való Jobbággya Toth Mihály meg halt, és az mi kevés marhaskája volt feli annak az testvér atyafára, Toth Péterre maradt, az fele az mostoha fiára, az kik immár ott helybe jobbaggok, a mi pedig kgydet illette azt is az egy borjus tehenet meg batta, az is még itt vagyon. Ezek után Isten tarcsa meg kgydet szívből kívánjuk kgydek. Az szegény Sz. Imrei Jobbággyok szolgálai készek. Datum ex Sz. Imre Annó 1661 16 Xbris.

Külczim: Adassék ez levelünk Kékkőben az mi földes urunknak az Nemcs Nemzetes Vitézlő Patkós Tamásnak a c. l. nekünk minden koron jó akaró Urunknak kezibe hiven.

Szolgálatunk után kívánunk Istentől kgyelmednek minden idvességök jökat jó szerencsét. boldog hosszú élelet meg adatni.

Csak az felől találók megk kgyelmedet az kis írásunkal, hogy kgyelmed mi reánk ne neheztesse, hogy keudbez fol nem mehetünk még odig mert tudja Isten s tudja ez nyomorult darab föld, hogy minékünk ebben az esztendőben az sok hatalmas miatt csak egy napot való szabadságunk nem volt, úgy annyira, hogy nekünk csak az hajunkat s szakalunkat hagyták. Ennek előtte való esztendőben penig csak bűdössé volt dolgunk, ha túl a Tiszán s ha innét de kgyd minden kétség nélkül el higye, hogy ha Isten módot mutat benne, mindjárt felmegyünk a megkeressük kgydet, tudjuk mivel tartozunk s meg vissztük. El-fogytunk teljességgel, de kivált képen az szegény Brizló György ugyan meg is világtalanodott, mert ha ennyi fogyatkozásba nem voltunk volna, meg kerestük volna kgyelmedet, nem halogattuk volna az fel me-etelt. Ezek után Isten tarcsa meg kgyelmedet boldogul szívből kívánjuk. Datum ex Sz. Imre Anno 1662 die 18. Januari. Az kgyelmed szegény Jobbággyi szolgálai készek Brizló György, Sódí János és többiek.

Ezen levelek eredetijeit birtokmban vandak — s mert a földes úr és jobbággya között volt viszonyra némi világot vonek, mert egyes elavult szavak is fordulnak benne elő, s végre mert kétségtelenné teszik, hogy Patkós Tamás 1661—62-ben Kékkő vár kapitányja volt, mely más történeti kérdésnél is felvilágosításul szolgálhat, de minden esetben Kékkő történetének kiegészítő részét képezi: megismertetni jonak találtam.

Azon hitben, hogy Keményi Károly barátom jövő tárczáczikk'hez az utat jól egyengettem, vagyok

12 X

Bizalmas kérelem gazdatársaimhoz.

Az utóbbi években az üzög sok károkat tett a búzavetéseken az egész országban mindenfelé, de nem minden vetésben uralkodott egyenlő mérvben. Némelyik búzavetésben több volt az üzögös, mint az egészséges kalász. Másokban ellenben igen kevés, és csak a sarjshajtások kalászaí közt lehetett üzögüset találni. Ezen különbségek okait kutatni minden mezőgazdának érdekében áll.

Igen sok érdekes és mindenesetre tanúságos közlést olvastam nemcsak a gazdasági szak-közönyökben, hanem a politikai lapok gazdasági rovataiban is üzögről, annak keletkezése okairól, s elkerülése módjáról. De még eddig nincs ezen kérdés oly biztonság-gal megoldva, hogy bátran alá lehessen írni a: quod erat demonstrandum-ot.

Nekem az üzögről, annak keletkezése okairól, és a búzavetésektől távoltartása módjáról és feltételei-

subancza fia kalauzálása mellett az itt már a Csorna folyóval is megnagyobbodott Dunán egy lélekvesztő csolnakon, mely a plebános urnak sok aggodalmat okozott; jéggyűnkre azonban székség nem volt, mert az ott lévő magyar bakák, felismerve bennünk honfitársainkat, minden udvariassággal fogadtak; a török Charon pedig ismételve jelsé, hogy legjobb lesz azt az úti levelet, mint egészen fölösleges szétzaggatni. Ada-Kaleh, azaz Új-Orsova egy kised sziget egykori erődök romjaival, magyar osztrák helyőrséggel és a mintegy 300 lélekre menő török lakossággal. Ez már igazán egy darabka Oriens, melynek körélete egy pár ház és kávéházban pontosul össze. Ittunk itt igen jó, török módra készített, sürt aljú fekete kávé, vetünk hozzá való süteményt, s a bazarokban pipákat és némi más apróságot, minden hosszas alkudozás nélkül, a mi az ily könnyű szerrel vásárláshoz nem szokott török urakat láthatólag kielégít. A sziget kicsiny faházakból és magas karózzal körülvett kertekből áll, melyek részein keresztül némi gyümölcs-fákat és zöldesges veteménypadokat lehetett kivonniunk. A nők közül a fiatalabbaknak, úgy látszik, meg-fedett arccsal sem igen szabad házuk táját elhagyniok; a kiket pedig félig eltakart arccsal, épen olyan formán mint a mi apácáink, láttunk, azok mind koros mat-rónák és kopott, tág lebernyegeik és hegyes orrú papucsukban bizony nem valami csábító alakok valának. A sziget maga, minden felszerelésével együtt, nem sokat ér, de a mint mondják, és a mint ez hely-zeténél fogva hibet is, fontos hadászati pontot képes.

De hadd térjek már át az ugynevezett Mehádíra, melynek e hó 8-ika óta lakója vagyok, s melyet ró-

szint saját szemlélődéseim, részint ismerettségem körébe jutott, e helyitt már jártas-keltes fűrdövendégek utmu-tatásai segélyével kitanulni alkalmam volt. Köztudo-másn, hogy már a rómaiak által is fűrdőül használt és erősítő hatásáról Herkulesnek szentelt eme gygye-hely újabb időkben az ide fél órányira fekvő Mehádía (magyarosan Mihádía vagy Mihályfia) mezővárostól nyerte mostani nevét, ámbár a térképeken s a hygieni szakművekben a tulajdonképi fűrdőhely jelenleg is Herkules-fűrdő nevezete alatt szerepel. Ó Orsovától idáig lehet vasuton vagy oláh bérkocsin jönni. Az első nemű utazás gyorsabb és olcsóbb, a másik hosszabb (mert 3 órát vesz igénybe) és valamivel drágább, de a vidék kényelmesebb Áttekinthetése miatt tanulságosabb. Én ez utóbbit választam főnőbb említett útítárammal, s minden jól ment volna, de a beiratkozási helyiség-ben arról kellett meggyőződönnük, hogy a nagy számú szobakból, melyeket a terjedelmes paloták magukban foglalnak, egyetlen egy síncs lakó nélkül, a nem is bizonyos, mikor juthatunk eme primo necessitatit arti-culushoz. Azonban segített a véletlen. A plebános talált magának ideiglenes megálló helyet egy pinczér „szí-vességből”, engem pedig felhívott feles lakótársul egy szabadkai derék magyar polgár, ki a „Ferenec udvar”-ban birt egy első rangú tágas és kényelmes szobát. Ablakaink épen a fűrdőhely közepén felállított római fölsíten izomteltjes, de alacsony méretű ércszobrára nyilnak, s lakásunk eme helyzetének köszönjük azt is, hogy minden második nap első kézből kapjuk a Herkules-térről reggel és este felharsogó hegedűk, klari-nétók, dobok és érczányérok hangvegyületében hozzánk felhaló hadi indulók, polkák és valczerek lármá dal-

lamait. Egyébiránt az igazság érdekében meg kell jegyeznem, hogy a programmból a csárdás és Rák-czy-induló sincs kizárva, csak hogy ezekre vajmi ritkán, mondhatni soha sem kerül a sor.

A „Herkules fűrdő”-ház tartozó épületek egy kes-keny, hosszú völgy ölében fekszenek, az e völgyet mindkét oldalról becséző 2500—3000 láb magas dél-keleti Kárpátok regényes sziklafalai alatt, s az alá-zuhogó Csorna folyó felett.

A mehádíai fűrdövendégek túlnyomó számát a tőzomszéd román állam, s részben Szerbia és Bulgária vagyonos osztályai szolgáltatják. Legnagyobb szám azután itten a magyarság, kisebb a német elem; Israel népe pedig, a mi különös, épen a leggyéribben van képviselve. A mi az idegenek ama nagy számát illeti, ezt már csak pénzügyi szempontból sem tekintem calamitásnak, mert hiszen Mehádía (illetőleg az így nevezett fűrdőhely) a miénk, ha tehát idegenek jönnek ide, hogy jó pénzért egészséget és szórakozást vásá-roljanak, ez ellen nem lehet kifogásunk. Más volna, ha ők itt a mi rovásunkra az „urakat” akarnák játszani, de hogy ez ne történjék, csak töltnek süg, s mondhatom, hogy e részben nem is lehet panaszkodni, mert azok az idegenek egészen szörényen és illed-emesen viselik magukat, ha pedig, föltéve, bármí túl-kapás eszlovatának, Szátrnyemegének főispánja és jelenlegi közigazgatási tisztviselői (a kik közül elég legyen csak a derék és erőteljes Pász János alispán és Nagy László szolgabíró említenem) oly kipróbált férfiak, a kik mindenféle jogosulatlan viselkedést vis-zsantastitani tudnának is, akarnának is.

A román vendégek egymás között kivétel nélkül a francia nyelvet használják, a szerbek szerbül be-

ról saját meggyőződése van, mely már 28 éven keresztül szerzett tapasztalataimra és észleléseimre alapzik, s melyet még eddig sem egyik, sem másik közlés meg nem csáfolt.

Van azonban egy körülmény, mely ezen kérelem előterjesztésére indokolt szolgál. Ugyanis:

Midőn az alföldi gazdálkodást felvételei gazdálkodással cseréltem fel; vetőmagnak való őszi búzát onnan szállítottam fel, az általam ottan búzát éven keresztül termelt tiszai búzámból, még pedig nemcsak a magam számára, hanem egy itteni jó gazda számára is, ki engemet arra különösen felkért.

Az óta ezen faj búzámból — a nélkül, hogy csak egyszer is birtosítottam volna, — a környékbeli gazda urak számosan szereztek vetőmagot részint közvetlenül tőlem, részint másod vagy harmad kézből, s úgy hallom hogy némelyeknél ezen faj búzában is mutatkozott üszög az utóbbi két évben.

Arra kérem bátorodom tehát azon gazda urakat, kiknél ezen fajból tenyésztett búzában üszög mutatkozott, leendőnek szivesek engemet pár sorban tudósítani arról, hogy minő mérvben mutatkozott az üszög? a sarjú hajtások kalászaiban-e? vagy általánosan az alsó és felső kalászokban? továbbá friss magból vagyis a legutóbbi évi termésből vétetett-e a vetőmag, vagy egy éves ő búza lett elvetve? a miként volt a vetőmag conserválva? nem kaphattok-e valami kis nedvességet valahol vagy valamikor a letakarás és elvetés közti időszakban? továbbá használták-e kétkövezést? vagy valami másnemű oldattal páczolást? továbbá milyen talajban, milyen művelés mellett? tiszai ugarban? vagy zöld ugarban? avagy tarlóba volt az elvetve? s ha tarlóba volt elvetve, mi volt az elő-növény? a vetés előtt hány évvel volt a földje megtrágyázva? avagy talán közvetlenül vetés előtti évben kapott a föld friss trágyát? talán épen szalmás trágyát, melyhez az alomszalmát üszögös búza szolgáltatta? vagy talán az éretlen trágya elegendő nedvesség hiányában penészes volt? végre mikor történt a vetés? korán, vagy későn? vagy későn? s nem volt-e a föld száraz midőn a mag beletetett, s beboronáltatott? Egy szóval: miben vélék rejleni az üszög képződés okát?

Együttal kérem azt is tudatni velem, hogy a búza minőségére nézve nem vesznek-e észre visszatérést? vagyis az alföldi tiszai vidéki búza jó tulajdonai nem kezdenek-e ezen vidéken tűnődni? vagyis hogy világosabban fejezzem ki magamat, nem kezdenek-e itt és ott elváltozni a tiszai vidéki búza következő jó tulajdonai: erőteljes tenyészés, nagy, sárgás fehér gerézes kalász, kiálló szemekkel, melynek szemai, ha kedvező időjárással fejlődhetnek, s érésükre mérsékelt nyári melegek járnak, nagy, hosszúkás dombort alakúak, piros színűek, fényes, sima héjakkal, felső végeik nem bolyhosak, hanem simán zártotak, s ha kettő barajpuk, belők nem fehér, hanem kékes szürkő színt mutat. Ezen tulajdonok együttréve ezen szóval fejezhetem ki: az elősság, mely tulajdonság különösen a londoni 1862-ki kiállításon vonta magára mind a bíráló választmány, mind a malomtulajdonosok figyelmét, s tette keresett a magyarországi tiszai vidéki búzát.

Ezen többrendbeli kérdésekre vonatkozó kérelem előterjesztése engemet nem a pusztá kíváncsiság és

nem a hiúság ösztönözött, hanem édesmindnyájuk érdekében óhajtottam én is egy példamutató járulni azon kérdések tisztázásához, hogy a búzánövény nemesítését magváltatással célzatosabban eszközölni, mint igen sokan vélekednek? vagy a meglévő magvak okosabb kezelése vezet célhoz, mint azt némely gazdák hiszik, élükön Mokry Sámuel ural, ki az alföldön, Hékecsenyében néhány év óta a természeti tudományok útmutatása szerint kezeli a magnemesítést ezen módja? vagy talán ezen Kérdésnél is, mint sok más esetben: in medio veritas, vagyis bizonyos esetekben magváltatás, és az után a jó magvak okosabb művelés általi nemesítése a legjobb mód arra, hogy a gazda az adott viszonyok közt lehetőleg szép és jó aczélos búzát arathasson.

Ezen kérdésekre vonatkozó tapasztalataim közlését akkorra tartom fel, ha azt látom, hogy ezen igénytelen felszólalásomat gazdátársaim becses ügyelműre méltatni szivesek lesznek.

Surány, 1879. szeptember 8-án.

Oroszi Miklós.

Ipolyás, szept. 10-én.

Igen Tisztelt Szerkesztő Úr!

Ismét volt egy kedves esténk Ipolyáson.

Folyó hó 7-én Axmann Váraljai Olga kisasszony fellépését színe került a „Piros Bugyellária”, adva a régi tűz-károsultak javára, műkedvelők által.

A megyeház nagy terme szűfőlégi megtelt közönséggel. A vidék tündetőleg gyülekezett a székvárosba, hogy soká nélkülözött kedvenczét viszont láthassa. És méltán.

Váraljai kisasszony, már csak azért is megérdemli mindenikünk, de különösen a város elismerését, hogy távozva körünkől róluuk meg nem feledkezett. Az udvarias város, károsultjai nevében mégis közölte neki szépen szíves közreműködését.

Ami magát az előadást illeti, bátran elmondhatjuk, hogy műkedvelőktől, mióta Axmann Olga kisasszony távozott körünkől, ehhez hasonlót nem élveztünk, sőt épen ilyet még az előtt sem.

Ilja hiába, Váraljai kisasszony még Axmann kisasszonyt is felül múlta ma.

Mert ami Olgnak, mióta színésznő lett, mely pályára mily hivatottnak láttuk már az előtt is, nem csak a nevét magyarosította meg, de megmagyarosodott módora, megmagyarosodott kiejtése is. S a már természetességében is oly kedves hang az oskolázás által nyert és kifejlődött.

A többi szereplőkön is meglepett, hogy volt közöttük ma egy hivatottabb; ki tudott jó tanácsot szolgálni.

Országú Józsa néneknek olyan egy czigány asszony volt, hogy szinte kedvünk lett volna nekünk is kártyát vettetni vele s aztán megkínálni egy kis szivar vaggal érte.

Vidák Irén, Kresko Fáni kisasszonyok már csak azért is megérdemlik a dicséretet, hogy ilyen kis szerepet elvállaltak; az ilyentől a műkedvelők hőzödni szoktak. És Irén kisasszony csinos egy Menckire is volt. S a fényes paraszt viselettel jól mutatta be nekünk a rendes részvényesek. A Tiborc kisasszonyok szíveségéből ösmertek meg Doda Traján nyugalmazott tábornok és megválasztott országos képviselővel a családjaival, s ennek kapcsán jöttem habár csak futólag érintkezésbe egy pár román előkelő családdal, akik csaknem megvoltak lepte az által, hogy kivülük más, még pedig magyar ember is mer némileg jártas lenni Gallia világazerte elterjedt társadalmi nyelvében s ez a közös kulcs nagyon leundított aztán a kölcsönös megértésen.

Szabadidő legnagyobb részét azonban Zeigmondy Vilmos (ösmert híres bányamérnök) barátom társaságában töltöttem el, a ki tudományosság mellett a kedélyességnek is híve, valamint érdekes volt habár csak pár órára találkoztam egykori jó ösmertőm Hauser ezredessel, akinek kedves fiatal magyar neje az együtt estelést valódi magyaros zamatú fűszerezte.

Azonkar, a kapellmeisterrel együtt 17 tagból áll, de többet érne ennél 10—12 józaváló czigány. Ez a magyarok általános nézete és óhajta. Lakás, étkezés itt aránylag egészen mérsékelt; a mi pedig rám nézve fődolog, az: hogy az izáratlóság fokozott kénes ásványvíz bathatósan hozzájárul csúszs bajomnak, mely miatt a gyógyhelyet fölkeresem, megszüntetéséhez.

Visszafelé vasuton tettem meg a hosszú vonalt Budapestig, ahol lentázásom előtti és visszakerkezesem utáni időzésem élményét számítom: ismételt találkozásomat a hazai irodalom első jelese Jókai Mórral, aki határozottan megígérte, hogy eljön B.-Gyarmatra, én pedig azt mondtam neki, hogy akkor az fog történni,

kiknek a gazdag bíró titkon kényeztetett felczizomázott leányát.

A férfi szereplők közül Lamy Géza és Csillag Pál huszárorrmestere méltán nyerte el a vándor művész után a legtöbb tapsot. Ottobos játéka, tölésztől ment modora, ügyes szavallása tetőzet érdemelnek, és hivatottaságra mutatnak, kivált ha még hangja is kiképezetnek, mi az enghélnél, úgy amint van, még sok kívánni valót hagy hátra.

Totovits Kálmán úr, a ki Kőzsa Gyurkát személyesíté, az életben inkább megfelel nevének, a dicséretet az előadás létfőzása és a rendezés körüli fáradozásaiért érdemel, itt 6 valóban Kőzsa Kálmán vala. A többi szereplők a veterán Hori Pállal szintén dicséretet érdemelnek jóindulatú igyekezetükért.

A színlelőadást tánc követte.

Amint értesültem az előadás bruttó bevétele 168 frtot tette. A kiadás fog vagy 70 frtot tenni, s így még vagy 90 frt mégis marad a károsultaknak.

Mindegy igen szép eredmény ilyen inségés világban

I. I.

Hírek

Rajner Pál

Hontmegye 61-ki népszerű első alispánja, később képviselője, majd Bars megye főispánja, végre magyarországi volt belügyre nincs többé az élők sorában. A hosszú szenvedésnek mely őt a köspályáról is letérítte egy golyó vetett végét. Az öngyilkosság indoka körül eddig ismeretlen, de valószínű, hogy a hosszabb betegség folytán bekövetkezett életuntág vezette az öngyilkossá gondolatához. Néhány nappal ezelőtt emlegette is, hogy hosszú az élet. Temetése Lontón nagy fénytel ment vége, s nagy számú ismerősei és barátainak részvéte kísérte öröknyugalomba a megrendült keblet.

Halálozás. Petőfi f. hó 12-én temetett el Hajós Gellén Johanna árhölgy. Béke poraira.

Személyi hír. Szontagh Pál kedvelt képviselőnk most horpáci birtokán élvezi a nyári idő kellemét, egyedül, magában. Néha néha tesz kirándulást egykét jó barátjához. Mult vasárnap Madách Károly alispán urat látogatta meg Csasztván, hol reggel 9 órától egész estéig jól találta magát a sajátán családi körben. Mint halljuk f. hó. 18-án hagyja el Horpácot, s Pestre megy, hová már akkor Tisza Kálmán is visszatér.

Erdődíne Majosházy Klára jutalomjátéka kedden f. hó 16-án lesz, s előadatik Szigligeti egyik legalkalmasabb fűvönösös vigjátéka: a „Házassági három parancs”. A jutalmazandó mint komikál és anyaszereplő kezdettől fogva közönségünk teljes meglepődésére működött; igen szorosor szerzett számunkra vidám hangulatot; megérdemli tehát, hogy viszont pártolja őt méltányos közönségünk jutalomjátéka alkalmából. A darab választása is helyeslendő, mert inkább nézi meg közönségünk az ilyen bár ismert jeles vigjátékok többször is sem mint némely iszételen silány fűrcelményt.

A megyei vicinál utakra s azok folyamathatott javítására máris nagyobb gond és ellenőrzés tapasztal-

szelnek; nagyon örömdetes dolog, hogy a magyar elemet nemcsak a honvéd, de a közös hadseregbeli derék tisztiek is szaporitják, a mennyiben maguk közt is sűrűn beszélnek nyelvüket, s ebben főderem a nők, valamint bizonyára nagyhatással van a jelenség a legmagasabb helyről jövő példa, s végre tán az a körülmény is, hogy az e honbeli törzsvendégek jónak látják magukat az idegenektől az által megkülönböztetni, hogy tényleg bizonyítják, miszerint ők a magyar, állam jó fia, s hivatalos nyelvét, melyet a legfelsőbb Udvar is egyik házi nyelvéül fogadott el, nemcsak értik és tudják, de a gyakorlatban is érvényesítik.

A reggeli fűrdésen átesvén, a vendégek élvezeteinek főbb mozzanatait a déli és esti étkezés közbeni kedélyes társalgás, a délutáni kirándulások a Cserna mentében levő, és a Kárpátok legmagasabb pontjaihoz is felvezető kifogástalan sétá-utakon, s esténként a gyógyterembeni összejevetések teszik. Nagyon fontos dolog, hogy az ember olyan asztalt szemeljen ki magának az étkezéshez, a hol mindig jó társaságra számíthat; s én e részben szerencsés valék, mert mind gyógyteremben (a fűrdőhely előkelőségei által körülülai szokott egyik asztalánál) vala az én igénytelen-ségem számára is mindig fenntartott hely, mind a lakásommal áttelgában levő másik központi étkezőnek Váli Antal barátom által elfoglalt asztalánál is biztosítva valék ha ide jöttem jó helyről, melynél egyikét férővendégem kivül Barkassey kapitányné, a két szellemen Tiborc névér, s Szász János futaki birtokos s uradalmi mérnök művelt neje és bájos leánya valá-

a mit Udvardy Géza ösmert pályanyertes költeménye berekesztésében ekkép fejezett ki: „Lass meg egyszer ünnep a világon, és ez a „világ” akkor B.-Gyarmat leand; továbbá Piusich Frigyes, Giczey Samu, Kaszszay Zsigmond, Horváth Alajos (m. vasuti főmérnök), Karagyóna M. tanár, a lovagias Platthy Lőrincz (gőzh. kap.) a derék két fiatal Madách barátaimmal, a kiknek egy pár valóban élvezetes órát köszönök.

Amit Temesváron, Szegeden és Kecskemén (mely helyek mindenkén egy-egy napot tölték) láttam és tapasztaltam, ezt ezuttal csak annyiba foglalom, hogy: Temesvár véghetetlenül elmaradt a nemzeti nyelvtől és szellemtől; Szeged város romhalmaz, de hogy a folyamathatott levő intézkedésnél fogva teljes bizalommal lehet róla mondani, hogy: nem volt, hanem lesz; Kecskemét pedig olyan egészséges mozgékony, mivel magyar város a milyenben hasonló csak kettő három sincsen az országban. Annál csodálatosabb, hogy nagy forgalmú vasuti állomásnál nincs egyetlen használható vagy megbízható hordár sem a ki a podgyaszt átvénne, hanem igen gyanús kinézésű meztelbűs önkényesekre van a közönség utalva. Hogy pedig fogadói vagy egyéb nemű omnibus, avagy bár minemű egyéb jármű állana a városba menő utas rendelkezésére, arról már épen szó sincs. De azt mondják, hogy ez is lesz. Talán majd ha fagy! . .

Isten veletünk!

Pajor István.

petényi utas Nótince felé haladván, fél óra hosszat folyton párbuzamosan kocogtatták, s bár bízást diskurálhatnak egymással, kezet csak Nótincere érkezéskor szoríthassanak. A kellemetlenséget növeli az, hogy az agárdi utas a petényi utasnak — bár különben jó szomszédok — nagyon is irigyelheti azt, hogy míg amasz szép hegyoldalon ballag, ő kénytelen a vadvizet rét szélén, öt-öt méter kánikulában és sáron át vergődni, fakadván utja közepén bőséges talajvizek, melyek a kiépített utnak is kétesen teszik állandóságát.

Szükséges volna tehát a két utnak egyesítése akkép, hogy az agárd-nótinci utvonal a petény-nótinci vonalra helyezettnek át, még pedig a nótinci községi réten keresztül a Mayer-féle omlajti tanya mellett leendő összeköttetés által.

Ebből nem csak az az előny származnék, hogy Agárd és Felső-Petény határos községek között összeköttetés létesülne, mi csakugyan nincs, ha csak a nyaktörő, néhol 60 foknyi emelkedéssel bíró, „Sátrmoca” erdei utat nem vesszük annak; hanem azon felül kőbányához jutnánk, mert sem Nótince sem Agárd határában követ nem találunk, Peténybe pedig ez idő szerint köért át nem mehettünk.

Az utegyesítési tervnek egyedül nehézsége az, hogy a nótinci községi réten, illetőleg annak szélén átjárót kellvén emelni, és hidépítés és kizajátítás nélkül nem történhetik.

Amde ezen nehézség is erejét veszti, ha tekintetbe vesszük, hogy az Agárd és Nótince közötti eddigi utvonal, mely talán a tagelési alkalmával a völgy legalantibb részére, a vadvizet árja szorítottat, semmiképpen meg nem maradhat, mert itt utat csinálni és fenntartani merő képtelenség. Azon kedvezőtlen esetben tehát, ha a tervezett egyesítés nem hagyatnék helyben, az agárd-nótinci utvonalat okvetlen néhány öllel feljebb a domboldalra kellene helyezni.

A kizajátítást tehát itt sem kerülhetnők el. S a mellett ez sokkal komplikáltabb volna, mert több birtokossal gyűlne meg dolgunk, a kiknek földjeit a helyesbített utvonal két részre hasítaná.

Ha ellenben az egyesítési terv keresztül vitetnék, nem csak több erő egyesülne egy építésére, hanem még mivelés alá esendő földterület is nyeretnék, mint egy ötszer négyszögű, mely akár egészben, akár részenként (a határos tulajdonosoknak, kik bizonyosan kapnának rajta) eladható s a vételár az utépítésre fordítható volna. Mert az elhagyandó ut teljesen feleslegessé válnék, lévén a földtulajdonosok számára a domb tetelén egy dűlőt, mely az év legnagyobb részében kénytelen elnézés folytan Agárd és Nótince közötti közlekedésre használtatik s melynek ismét az a baja, hogy Nótince mellett szörnyen meredek emelkedése van.

Es adatokból mindenesetre egy kétségtelenül kivülágik, az, hogy a lókos-közégi és nótince-felső-petényi utnak a nótinci völgyön áthaladó részrel igen érdekesek s megfigyelésre méltók. Legyen szives tehát illető községek által azokat megvizsgáltatni s az illető hatóságnál a szükséges felvilágosítást megadva, a dolog sikerültéért minden lehető megtenni. Mert hisz ön bizonyosan úgy tudja, mint mi magunk, kik itt élünk mozgunk, hogy ez nem csak a mi utunk, kik Rétvási,

B. Gyarmat, Vác, Pecs, Szirák felé ezen uton járunk, hanem a legzárkózottabb összeköttető vonal az Állami és megyei ut között úgy az általános közlekedés, mint különösen a borkereskedés szempontjából.

Agárd, 1879. szeptember 9.

Gaál Mihály,
utibizottsági tag.

Emlékeztünk régiekről.

(Kékkő vára a multban).

Egy kis észrevétel. A „Nógrádi Lapok” 34-ik számának tárczájában Keményi Károly barátom élenkén esztendő tolla után ezeket olvasám:

„Kékkő történeti multjánál fogva, mint tudjuk, egyike az ország legrégebbi és legnevezetesebb lovagvárának.”

Vajha megyénk minden ősi várfelekébe visszatérne az élet csak úgy is, a mint az „Kékkő”-ben a vár jelenlegi ura által visszavarázsolatott; amde az így visszatérő pezsgő élet gyönyörűi között sem szabad megfeledkeznünk a leltett események történeti igazságáról!

Kékkő, ha mint „lovag-várát” vesszük is figyelembe, Nógrádmegyében sem a legrégebbi; „Hollókő” idősebb, — ha pedig a „lovag” szót elhagyjuk mellőle, no akkor meg régebbi éppen nem nevezhető.

A régi ember „várát” mindig Neptun, a lovag ember pedig Vulkan üjmatatása szerint építette.

De nem azért teitem em ezen megjegyzést, hogy tisztelt barátom Kékkőről többé egy bottól sem írjon, sőt ellenkezőleg, alkalmat kerestem arra, hogy okmányaim közül a Kékkőre vonatkozókat e lap azon tisztelt olvasóival, kik a történet-tudományak is barátai, megismertessem.

Ha nem leszek a szerkesztő urnak vole terhére, ime következik.

I.

Külczim: Adassék ez levelünk a mi földes urunknak az itélő Patkós Tamásnak Urunk Kék kőben lakozónak kezibe hamarsággal.

Szolgálatunk után kívánunk Istentől kgynek minden lelki testi jókat, jó egészséget meg adatni.

Hogy még eddig kgydet meg nem keresettük, kgyd az ne vakmerőségünknek hanem az sok bujdosásnak tulajdonítsa, ha innét s ha túl loognak a Tiszán, úgy annyira, hogy csak Isten mondhatná meg nyavalyainkat, nem magunk, mind azon által, ha Isten helyünkben megtart bennünket, hamar való időn megkeressük kgydet. Az kgyd itt való Jobbágya Toth Mihály meg halt, és az mi kevés marhácskaja volt feli annak az testvér atyafára, Toth Péterre maradt, az fele az mostoha fíra, az kik immár ott helyre jobbágyok, a mi pedig kgydet illette azt is az egy borjus tehenet meg batta, az is még itt vagyon. Ezek után Isten tarcsa meg kgydet szívől kivannynak kgynek. Az szegény Sz. Imre Jobbágyok szolgálni készek. Datum ex Sz. Imre Annó 1661 16 Xbris.

II.

Külczim: Adassék ez levelünk Kékkőben az mi földes Urunknak az Nemes Nemzets Vitérlő Patkós Tamásnak e e l. néktük minden koron jó akaró Urunknak kezibe biven.

Szolgálatunk után kívánunk Istentől kgyelmednek minden idvességek jókat jó szerencsét boldog hosszú életet meg adatni.

Csak az felől találók meg kgyelmedet az kis írásunkal, hogy kgyelmed mi réánk ne nehezeltse, hogy kgydhez fel nem mehettünk még edig mert tudja Isten s tudja ez nyomorult darab föld, hogy minéktünk ebben az esztendőben az sok baltalas miatt csak egy napint való szabadságunk sem volt, úgy annyira, hogy néktük csak az hajunkat s szaklunkat hagyták. Ennek előtte való esztendőben penigh csak bujdosás volt dolgunk, ha túl a Tiszán s ha innét de kgyd minden kétség nélkül el bgye, hogy ha Isten módot mutat benn, mindjárt felmegyünk s megkeressük kgydet, tudjuk mivel tartozunk s meg visszük. Elfogytunk teljességgel, de kivált képen az szegény Brizló György ugyan meg is világtalanodott, mert ha ennyi fogyatkozásba nem voltunk volna, meg kerestük volna kgyelmedet, nem halogattuk volna az fel meletti. Ezek után Isten tarcsa meg kgyelmedet boldogul szívől kívánjuk. Datum ex Sz. Imre Anno 1662 die 18. Januari. Az kgyelmed szegény Jobbágyi szolgálni készek Brizló György, Sodi János és többiek

Ezen levelek eredetijeit birtokomban vannak — s mert a földes úr és jobbágya között volt viszonyra némi világot vetnek, mert egyes elavult szavak is fordulnak benne elő, s végre mert kétségtelenné teszik, hogy Patkós Tamás 1661—62-ben Kékkő vár kapitánya volt, mely más történeti kérdéssel is felvilágosításul szolgálhat, de minden esetben Kékkő történetének kiegészítő részét képezi: megismertetni jónak találtam.

Azon hitben, hogy Keményi Károly barátom jövő tárczáczikkéhez az utat jól egyengtettem, vagyok

12 X

Bizalmas kérelem gazdátársaimhoz.

Az utóbbi években az üszög sok károkat tett a buzavetésekben az egész országban mindenfelé, de nem minden vetésben uralkodott egyenlő mérvben. Némelyik buzavetésben több volt az üszögös, mint az egészséges kalász. Másokban ellenben igen kevés, és csak a sarjújítások kalásza köz lehetett üszögös találni. Ezen különbségek okait kutatni minden mezőgazdának érdekében áll.

Igen sok észlelés és mündemesre tanúságos közlést olvasam nemcsak a gazdasági szak-közönyökben, hanem a politikai lapok gazdasági rovataiban is az üszögről, annak keletkezéséről, s elkerülése módjáról. De még eddig nincs ezen kérdés oly biztosan megoldva, hogy bátran alá lehessen írni a: quod erat demonstrandum.

Nekem az üszögről, annak keletkezése okairól, és a buzavetésektől távoltartása módjáról és feltételei-

lamait. Egyébiránt az igazság érdekében meg kell jegyeznem, hogy a programmból a csárdás és Rákóczy-induló sincs kizárva, csak hogy ezekre vajmi ritkán, mondhatni soha sem kerül a sor.

A „Herkules-fürdő”-hoz tartozó épületek egy keskeny, hosszú völgy ölben fekszenek, az e völgyet mindkét oldalról becsőző 2500—3000 láb magas dőkeleti Kárpátok regényes sziklafalai alatt, s az alazuhogó Cserna folyó felett.

A mehádiai fűrdővendégek túlnyomó számát a tőzomazódó román állam, s részben Szerbia és Bulgária vagyonszét osztályai szolgáltatják. Legnagyobb szám azután itten a magyarság, kisebb a német elem; Izrael népe pedig, a mi különös, épen a leggyérebben van képviselve. A mi az idegenek ama nagy száma illeti, ezt már csak pénzügyi szempontból sem tekintem calamitásnak, mert hiszen Mehádia (illetőleg az így nevezett fűrdőhely) a miénk, ha tehát idegenek jönnek ide, hogy jó pénzért egészséget és szórakozást várooljanak, ez ellen nem lehet kifogásunk. Más volna, ha ők itt a mi rovásunkra az „urakat” akarnák játszani, de hogy ez ne történjék, csak töltnek függ, s mondhatom, hogy e részben nem is lehet panaszunk, mert azok az idegenek egészen szerényen és illedelmesen viselik magukat, ha pedig, feltéve, bármí találkapás előzöttünk, Szörnyemegyének főispánja és jelenlegi közigazgatási tisztviselői (a kik közül elég legyen csak a derék és erélyteljes Pász János alispán és Nagy László szolgabíró említenem) jó kipróbált férfiak, az kik mindenféle jogosulatlan viselkedést megszüntesítik tudatnak is, akarnának is.

A román vendégek egymás között kivétel nélkül a francia nyelvet beszélik, a szerbek szerbül be-

székesen fia kalauzálása mellett az itt már a Cserna folyóval a legnagyobbított Dunán egy lélekvesztő csónakon, mely a plebánus urnak sok aggodalmat okozott; jögytünk azonban szükség nem volt, mert az ott levő magyar bakák, felsimorve bennünk bonfistársait, minden udvariasággal fogadták; a török Charon pedig ismételve jelsz, hogy legjobb lesz azt az uti levelet, mint egészen fölélegest szétzavartatni. Ada-Kaleh, azaz Új-Orsova egy kised sziget egykori erdők romjaival, magyar osztrák helyőrséggel és a mintegy 300 lélekre menő török lakossággal. Ez már igazán egy darabka Oriens, melynek körlete egy pár ház és kávéházban pontosul össze. Ittunk itt igen jó, török módra készített, sürt alj fekete kávé, vetünk hozzá való stiteményt, s a bazároknak pipákat és némi más apróságot, minden bőséges alkudozás nélkül, a mi az ily könnyű szerrel vásárláshoz nem szokott török urakat láthatólag kielégít. A sziget kicsiny faházakból és magas karózzal körülvett kertekből áll, melyek részein keresztül némi gyümölcsfákat és zöldséges veteménypadokat lehetett kivenünk. A nők közül a fiatalbakknak, úgy látszik, még befedett arcocsal sem igen szabad házuk táját elhagyniok; a kiket pedig félig eltakart arcocsal, épen olyan formán mint a mi apácáink, láttunk, azok mind koros matróznák és kopott, tág lebernyegek és begyes orrú papucsikkban bizony nem valami csábító alakok valának. A sziget maga, minden felszerelésével együtt, nem sokat ér, de a mint mondják, és a mint ez helyzeténél fogva hibetó is, fontos hadászati pontot képez.

De hadd térjek már át az ugynevezett Mehádiára, melynek e hó 8-ika óta lakója vagyok, s melyet ré-

sint saját szemlélődéseim, részint ismerettségem körbe jutott, e helyt már jártas-költes fűrdővendégek utmutatásai segélyével kitanulni alkalmam volt. Köztudomás, hogy már a rómaiak által is fűrdőül használt és erőstől hatásáról Herkulesnek szentelt eme gyöghelyt újabb időkben az ide fel órányira fekvő Mehádia (magyarosan Mihálya vagy Mihályfa) mezővárostól nyerto mostani nevét, amár a térképeken s a hygieni szakművekben a tulajdonképi fűrdőhely jelenlegi Herkules-fűrdő nevezete alatt szerepel. Ó Orsovától idáig lehet vasuton vagy oláh bérkocsin jönni. Az első nem utazás gyorsabb és olcsóbb, a másik hosszabb (mert 3 órát vesz igénybe) és valamivel drágább, de a vidék kényelmesebb áttekinthetése miatt tanulságosabb. En ez utóbbit választám sennebb említett utitársammal, s minden jól ment volna, de a beiratkozási helyiségben arról kellett meggyőződünk, hogy a nagy számú szobákban, melyeket a terjedelmes paloták magukban foglalnak, egyetlen egy sincs lakó nélkül, s nem is bizonyos, mikor juthatunk eme primo necessitatis articulushoz. Azonban segített a véletlen. A plebánus talált magának ideiglenes megzáló helyet egy pinczér „szívességből”, engem pedig felbított feles lakótársul egy szabadkai derék magyar polgár, ki a „Ferenx udvarban birt egy első rangú tágas és kényelmes szobát. Ablakaink épen a fűrdőhely közepén felállított római félisten izomteljes, de alacsony méretű ércszobrára nyílnak, s lakásunk eme helyzetének köszönjük azt is, hogy minden második nap első kézből kapjuk a Herkules-térről reggel és este felharsogó hegedűk, klarinétok, dobok és érczányérok hanggyűlöletben hozánk felható hadi indulók, polkák és valczerek lármás dal-

ról saját meggyőződésöm van, mely már 28 éven keresztül szerzett tapasztalataimra és észleléseimre alapszik, a melyet még eddig sem egyik, sem másik közlésem nem cáfolott.

Van azonban egy körülmény, mely ezen kérelem előterjesztésére indokul szolgál. Ugyanis:

Miódon az alföldi gazdálkodást felvidéki gazdálkodással cseréltem fel; vetőmaguak való ősi búzát onnan szállítottam fel, az általam ottan húsz éven keresztül termelt tiszai búzámból, még pedig nemcsak a magam számára, hanem egy itteni jó gazda számára is, ki engemet arra különösen felkért.

Azóta ezen faj búzámból — a nélkül, hogy csak egyszer is birtosítottam volna, — a környékbeli gazda urak számosan szereztek vetőmagot részint közvetlenül tőlem, részint másod vagy harmad kézből, s úgy hallom hogy némelyeknél ezen faj búzában is mutatkozott üszög az utóbbi két évben.

Arra kérem bátorodom tehát azon gazda urakat, kiknél ezen fajtól tenyésztett búzában üszög mutatkozott, lementek szívesek engemet pár sornban tudósítani arról, hogy minő mérvben mutatkozott az üszög? a sarjú bajtások kalászaiban-e? vagy általánosan az alsó és felső kalászosokban? továbbá friss magból vagyis a legutóbbi évi termésből vettették-e a vetőmag, vagy egy éves ő búza lett elvetve? s miként volt a vetőmag conserválva? nem kaphatott-e valami kis nedvességet valahol vagy valamikor a letakarás és elvetés közti időszakban? továbbá használtak-e kétközvetést? vagy valami másnemű oldattal páczolást? továbbá milyen talajban, milyen művelés mellett? tiszta ugarban? vagy zöld ugarban? avagy tarlóba volt az vetve? s ha tarlóba volt vetve, mi volt az előművény? a vetés előtt hány évvel volt a földje megtrágyázva? avagy talán közvetlenül vetés előtt éven kapott a föld friss trágyát? talán éppen szalmás trágyát, melyhez az aromaszalmát üszögös búza szolgáltatja? vagy talán az érelmentes trágya elegendő nedvesség hiányában penészes volt? végre mikor történt a vetés? korán, vagy rendes időben? vagy nagyon későn? s nem volt-e a föld sáros miúta a mag belevetettetik, s beleboronáltatott? Egy szóval: minden vélik rejteni az üszög képződés okát?

Egyúttal kérem azt is tudatni velem, hogy a búza minőségére nézve nem vesznek-e észre visszaesést? vagyis az alföldi tiszai vidéki búza jó tulajdonai nem kezdenek-e ezen vidéken tűnődni? vagyis hogy világosabban fejezzem ki magamat, nem kezdenek-e itt és ott elváltozni a tiszavidéki búza következő jó tulajdonai: erőteljes tonyveszés, nagy, sárgás sűrű gerézdes kalász, kiálló szemekkel, melynek szemcái, ha kedvező időjárással fejlődhetnek, a érésükre mérsékelt nyári melegek járnak, nagy, hosszúkás, domború alakúak, piros színek, fényes, sima, héjakkal, felső végük nem bolyhosak, hanem simán záródtak, s ha kettő harapjuk, belőlük nem sűrű, hanem kékes szürkő színt mutat. Ezen tulajdonok együttvéve ezen szóval fejezhetem ki: acéloság, mely tulajdonság különösen a londoni 1862-ki kiállításon vonta magára mind a bíráló választmány, mind a malomtulajdonosok figyelmét, s tette keresetté a magyarországi tiszavidéki búzát.

Ezen többrendbeli kérdésekre vonatkozó kérelem előterjesztésére engemet nem a pusztá kíváncsiság és

nem a búzás üszögöszt, hanem édesmindszajunk érdekében óhajtanék én is egy poraszomnyival járulni azon kérdés tisztázásához, hogy a búzanyelvén nemesítést megváltoztatással célszerűbb-e eszközölni, mint igen sokan vélekednek? vagy a meglévő maguak okoszerű kezelése vezet célhoz, mint ezt némely gazdák hiszik, élükön Mokry Sámuel urral, ki az alföldön, Békésmegyében néhány év óta a természeti tudományok átmutatása szerint kezeli a maguonemítés ezen módját? vagy talán ezen kérdéssel is, mint sok más esetben: in medio veritas, vagyis bizonyos esetekben magváltoztatás, és az után a jó maguak okoszerű művelés általi nemesítése a legjobb mód arra, hogy a gazda az adott viszonyok közt lehetőleg szép és jó acélos búzát arathasson.

Ezen kérdésekre vonatkozó tapasztalataim közlését akkorra tartom fel, ha azt látom, hogy ezen igénytelen felszólalásomat gazdatisaim becses figyelmükre méltatni szívesek leendének.

Surány, 1879. szeptember 8-án.

Oroszi Miklós.

Ipolyás, szept. 10-én.

Igen Tisztelt Szerkesztő Úr!

Ismét volt egy kedves esténk Ipolyáson.

Folyó hó 7-én Axmann Váraljai Olga kisasszony fellépésével színról került a „Piros Bugyellária”, adva a régi tűz-károsultak javára, műkedvelők által.

A megyeház nagy terme szélfelől megtelelt közönséggel. A vidék túntelőleg gyülekezett a székvárosba, hogy soká nélkülözött kedvencét viszont láthassa. És méltán.

Váraljai kisasszony, már csak azért is megérdemli mindenünk, de különösen a város elismerését, hogy távozva körünkől röns megem feledkezett.

Az udvarias város, károsultjai nevében megis köszöntö néki szépen szíves közreműködését.

Ami magát az előadást illeti, bátran elmondhatjuk, hogy műkedvelőktől, mióta Axmann Olga kisasszony távozott körünkől, ehhez hasonlót nem élveztünk, sőt éppen ilyet még az előtt sem.

Hja hiába, Váraljai kisasszony még Axmann kisasszonyt is felül múlta ma.

Mert ami Olgának, mióta színésznő lett, mely pályára mely hívatottak láttuk már az előtt is, nem csak a nevét magyarosította meg, de megmagyarosított módora, megmagyarosított kiejtése is. S a már természetességében is oly kedves hang az oskolázás által nyert és kifejlődött.

A többi szereplőkön is meglátszott, hogy volt közöttük ma egy- hivatottabb, ki tudott jó tanácsot adni.

Országné Józsa nének olyan egy cigány asszony volt, hogy szinte kedvünk lett volna nekünk is kártyát vettetni vele s aztán megkínálni egy kis szivar véggel érte.

Vidák Irén, Kresko Fáni kisasszonyok már csak azért is megérdemlik a dícséretet, hogy ilyen kis szerepet elváltak; az ilyentől a műkedvelők húzódnak szokat. És Irén kisasszony cínos egy Menczike is volt. S a feleség paraszt viseltetl jól mutatta be ne-

künk a gazdag bíró titkon kényeztetett feleségemmel együtt.

A férfi szereplők közül Lamy Géza úr Celllag Pál levezetőmestere méltán nyerte el a vendég művésznő után a legtöbb tapsot. Ottbonos játéka, társától ment modora, ügyes szavallása tetszést érdemelnek, és hivatottságra mutatnak, kivált ha még hangja is kiképzettnek, mi az éneklésnél, úgy amint van, még sok kívánni valót hagy hátra.

Továbbá Kálmán úr, a ki Kóza Gyurkát személyesíté, az életben inkább megfelelt nevének, s dícséretet az előadás létrehozása és a rendezés körüli fáradozásaiért érdemel, itt fő valóban Kóza Kálmán vala. A többi szereplők a veterán Bori Pállal szintén dícséretet érdemelnek jóindulatú igyekezetükért.

A színelőadást táncz követte.

Amint értesültem az előadás bruttó bevétel 168 forint tönne. A kiadás fog vagy 70 forint tenni, s így még vagy 90 forint mégis maradt a károsultaknak.

Mindég igen szép eredmény ilyen inséges világban I. I.

Hírek.

Rajner Pál

Hontmegye 61-ki népszerű első alispánja, később képviselője, majd Bars megye főispánja, végre magyarországi volt belügyre nincs többé az élők sorában. A hosszú szenvedésnek mely őt a közpályáról is letérítte egy golyó vetett végett. Az ügyilkosság indoka még eddig ismeretlen, de valószínű, hogy a hosszabb betegség folytán bekövetkezett életuntagság vezette az ügyilkossági gondolatához. Néhány nappal ezelőtt emlegette is, hogy hosszú az élet. Temetése Lontón nagy fénytel ment végbe, s nagy számú ismerősei és barátainak részvéte kísérte öröknugyalmába a megrendült keblet.

Halálhíres. Petőfi f. hó 12-én temetett el Hajós Gellén Johanna úrnő. Béke poraira.

Személyi hír. Szontagh Pál kedvelt képviselőnk most horpáci birtokán élvezi a nyári idő kellemét, egyedül, magában. Néha néha tesz kirándulást egykét jó barátjához. Mult vasárnap Madách Károly alispán urat látogatta meg Csesztén, hol reggel 9 órától egész estéig jól találta magát a rajtalan családi körben. Mint halljuk f. hó. 18-án hagyja el Horpácsot, s Pestre megy, hová már akkor Tisza Kálmán is visszatér.

Erdődiné Majosházy Klára jutalomjátéka kedden f. hó 16-án lesz, s előadatik Saigligeti egyik legkaribbabb 3 felvonásos vigjátéka: a „Házassági három parancs”. A jutalmazandó mint komikai és anyaszereplő kezdetül fogva közönségünk teljes meglepetésére működött; igen szakszerű szerzett számokra vidám hangulatot; megérdemli tehát, hogy viszont pártolja őt méltányos közönségünk jutalomjátéka alkalmából. A darab végzése is helyeslendő, mert inkább nézi meg közönségünk az ilyen bár ismert jeles vigjátékok többször is sem mint némely isztélen állású félreelmenyt.

A megyei vicinál utakra s azok folyamatba tett javítására máris nagyobb gond és ellenőrzés tapasz-

szelnek; nagyon örömdetes dolog, hogy a magyar elemet nemcsak a honvéd, de a közös hadseregbeli derék tiszték is szaporítják, a menyivien maguk közt is sürdön beszélik nyelvüket, s ebben főderem a nő, valamint bizonyára nagyhatással van a jelenségre a legmagasabb helyről jövő példa, s végre tán az a körülmény is, hogy az e bonbeli törzsvendégek jónak látják magukat az idegenektől az által megkülönböztetni, hogy tényleg bizonyítják, miszerint ők a magyar állam jó fiai, s hivatalos nyelvet, melyet a legfelsőbb Udvar is egyik házi nyelvéül fogadott el, nemcsak értik és tudják, de a gyakorlatban is érvényesítik.

A reggeli fordéson Átvén, a vendégek élvezeteinek főbb mozzanatait a déli és esti étkezés körbeni kedélyes társalgás, a délutáni kirándulások a Cerna mentében levő, és a Kárpátok legmagasabb pontjaihoz is felvezető kifogástalan séta-utakon, s esteint a gyógyterembeni üssejövetelek teszik. Nagyon fontos dolog, hogy az ember olyan asztalt szemeljen ki magának az étkezésekhez, a hol mindig jó társaságra számíthat; s én e részben szerencsés valék, mert mind gyógyteremben (a fürdőhely előkelőségei által körülölni szokott egyik asztalánál) vala az én igénytelen-ségem számára is mindig fentartott hely, mind a lakással átellenben levő másik központi étkezőnek Váli Antal barátom által elfoglalt asztalánál is biztosítva valék ha ide jöttem jó helyről, melynél egykét férővendégen kívül Barkassy kapitány, a két szelletes Tiborcz nővér, s Szász János futaki birtokos s uradalmi mérnök művelt neje és bájos leánya vála-

nak a rendes részvényesek. A Tiborcz kisasszonyok szíveségéből ösmerkedtem meg Doda Traján nyugalmazott tábornok és megráslított országos képviselővel; a családjával, s ennek kapcsán jöttem habár csak futólag érintkezésbe egy pár román előkelő családdal, akik csaknem megvoltak leppe az által, hogy kivülök más, még pedig magyar ember is mer némileg jártas lenni Gallia világszerte elterjedt társadalmi nyelvében s ez a közös kulcs nagyon lendített aztán a kölcsönös megértésben.

Szabadidőm legnagyobb részét azonban Zaigmondy Vilmos (ösmert híres bányamérnök) barátom társaságában töltöttem el, a ki tudományosság mellett a kedélyességnek is híve, valamint érdekes volt habár csak pár órára találkozom egykori jó ösmersőm Hauser ezredessel, akinek kedves fiatal magyar neje az együtt estelészlet valódi magyaros zammattal fűszerez.

A zenekar, a kapellmeisterrel együtt 17 tagból áll, de többség érte ennél 10—12 jóaraváló cigány. Ez a magyarok általános nézete és óhajátja. Lakás, étkezés itt aránylag egészen mérsékelt; a mi pedig rám nézve fődolog, az: hogy az izzasztalig fokozott kénes ásványvíz határolásan hozzájárult csúszs bajomnak, mely miatt a gyógyhelyet fölkeresém, megszüntetéséhez.

Visszafelé vasutón tettem meg a hosszú vonalt Budapestig, ahol lentársom előtti és visszazerkézésem utáni időzésem élményeül számítom: ismételt találkozásomat a hazai irodalom első jeles Jókai Mórral, aki határozottan megígérte, hogy eljön B.-Gyarmatra, én pedig azt mondtam neki, hogy akkor az fog történni,

a mit Udvardy Géza ösmert pályanyertes költeménye berekesztésében ekkép fejezett ki: „Lass még egyszer ünnepe a világ, és ez a „világ” akkor B.-Gyarmat leand; továbbá Püssich Frigyes, Giczy Samu, Kaszszay Zaigmond, Horváth Alajos (m. vasuti főmérnök), Karagyna M. tanár, a lovagias Plathy Lőrincz (gőzh. kap.) a dorék két fiatal Madách barátimmal, a kiknek egy pár valóban élvezetes órát köszönök.

Amit Temesváron, Szegeden és Kecskeméten (mely helyek mindenikén egy-egy napot tölték) láttam és tapasztaltam, ezt ezuttal csak annyiba foglalom, hogy: Temesvár végzetlenül elmaradt a nemzeti nyelvtől és szellemtől; Szeged város romhalmaz, de hogy a folyamatban levő intézkedéseknél fogva teljes bízalommal lehet róla mondani, hogy: nem volt, hanem lesz; Kecskemét pedig olyan egészen megmozgékony, mivel magyar város a milyennek hasonló csak kettő három sincsen az országban. Annál csodálatosabb, hogy nagy forgalmú vasuti állomásán nincs egyetlen használható vagy megbízható hordár sem a ki a podgyász Átvéné, hanem igen gyandú kinézésű mesztalabos önkényesekre van a közönség utalva. Hogy pedig fogadói vagy egyéb nemü omnibus, avagy bár minemü egyéb jármű állana a városba menő utas rendelkezésére, arról már éppen szó sincs. De azt mondják, hogy ez is lesz. Talán majd ha fogy! . . .

Isten velünk!

Prior István.

talható. F. hó 3-án maga alispán úr, a főmérnökkel ment a szócényi járásba, hol a kécselmes közunka lezorgatására névra szigorúbb intézkedéseket tett. Jövő hónapban Gr. Gyurky Ábrahám főispán úr Madách Károly alispán úrral szemlét fognak tartani az utak felett. Minthogy pedig tudjuk, hogy a főispán úr az útkérdés iránt különös érdeklődést tanúsít, bízott, hogy a szemle minden eddigi munkálatra kifog terjedjen. Két hónap áll még az útszínalást illetőleg rendelkezésre, a két hó alatt az utakon igen sokat lehet lendíteni, legalább annyit, hogy a közelebbi tél és tavasz a közlekedés ne legyen megakasztva. Topascher Győző derék főmérnök mint tudjuk mindent elkövet, hogy a két hónap alatt lehető nagy és gyakorlati eredményt mutasson fel; hiszik, hogy ezen szép szándékában a többi községek is vállvetve fogják támogatni.

Az október 2-ki hangverseny érdekes másorzatát egész terjedelmében így közöljük: 1. Szóvetséggel, férfi négyes, szerző Lachner Ferencs, Aninger László úr songora kísérete mellett előadja a dalegylet. 2. Andante con Variazioni (Kreutzer sonata) szerző Beethoven, előadja Aggházy Károly és Huber Jenő urak. 3. Soirée de Vienne, szerző Tausig, előadja Aggházy Károly úr. 4. Az éld. szobor, költemény Vörtemarty Mihálytól, szavalja Kovácsik Irma kisasszony. 5. a) Nocturne Chopinól, b) Souvenir de Beauchamps, Vieuxtempól, hegedőn előadja Huber Jenő úr. 6. a) Aol-hárfa, szerző Chopin, c) „Eroica” szerző Beuselt, zongorán előadja Aggházy Károly úr. 7. Magyar nóták, szerző Huber Károly, hegedőn és zongorán előadja Huber Jenő és Aggházy Károly urak. 8. Szabadsággal férfi négyes Huber Károlytól, előadja a dalegylet. 9. Pusztai hangok, szerzették és előadja Aggházy Károly és Huber Jenő urak. Kovácsik Irma k. a. és Aninger László úr a hangversenyzők és a dalegylet iránti sziveseségből működnek közre. — Helyárak: körzések 1 frt, számszott szék 70 kr, álló hely 50 kr. Jegyek előre válthatók Milován A., Omasta T., és Spitzer M. kereskedéseikben. Kezdeté 7 vége 9 órákor.

Érdekes színházi estekre számíthatunk, amennyiben Völgyi igazgatónak sikerült vendég szereplőre megnyerni Nagy Julcsa k. a. budapestről. A kisasszony mint hallottuk 4—5 estén fogja bemutatni jobb szerepeit és hiszik, hogy kedves énekével sikerül fog a közönség közönyét megtörni.

A b.-gyarmati közs. polgári iskolánál megnyílik felsőbb jóváhagyás folytán az I. leány s az V. főosztály; a beiratások tartanak még e hó 20-ig Az I. leányosztályba felvételtnek azon leánytanulók, kik a 9-ik évet betöltötték a 4-ik elemi iskolát sikerrel bevégeztek.

Rövid hírek Szob közelmében f. hó 6-án éjjeli 11 órákor tűz ütött ki, a melynek 16 ház esett áldozatul. A hárosltak kivétel nélkül földmívelők. Stúr Károly pribelli lelkész nagy baj érte, midőn Pestről az egyetemes gyűlésről hazafelé utazott Vácra a gyorsvonaton. Kínzett ugyanis a zárka ajtó ablakán, s ujdontat új kalapját lekaptá a szél. Hiába kiabált a vovát vezetőre, hogy állítsa meg a tűzes járművet; a vasokocsi meg nem állt, és az új kalap valamelyik szegény vándorlót boldogít.

Nógrádmegyei Hivatalos Ertesítő.

ÁRVERÉSI HIRDETÉSEK.

A közvetlen adófizetőktől adó és kincstári tartozások biztosítására lefoglalt ingóságok az alább meg-

nevezett községekben és időben fognak nyilvános árverésen eladatok:

Rétágon szept. 16-án d. u. 3 órákor 19 boglya széna.

Borsos Berinükén szept. 17-én d. e. 9 órákor 1 darab bika.

Nagyorossiban szept. 17-én d. u. 3 órákor 5 db talpbőr, 2 tehén, 1 vizipuska, 708 mérő buza.

Horpácscon szept. 18-án d. e. 9 órákor, községi jövedelmek.

Pusztá Berkin szept. 18-án d. u. 3 órákor, egy kazal széna, községi jövedelmek.

Torcsén szept. 19-én d. e. 9 órákor, községi jövedelmek, 100 Mm. rozsa, egy pár jármos ökör, egy pálínka-főző kazán, bormennyiség.

Szotkon szept. 20-án d. e. 9 órákor, egy tehén. Bánkon szept. 22-én d. u. 3 órákor, egy bika, egy tehén, 4 szeker széna.

Rombányban szept. 23-án d. e. 8 órákor, 120 Mm. buza, 120 Mm. rozsa, 21 Mm. árpa, 3 tehén, 30 Hl. bor.

F. Bodony szept. 23-án d. u. 3 órákor, 20 Mm. rozsa. A. Bodony szept. 24-én d. e. 8 órákor, 8 mázsa gyapjót, 100 kila rozsa.

Kis Ecseten szept. 24-én d. u. 3 órákor, gabona-nemtek.

Szentén szept. 25-én d. e. 8 órákor, egy kazal széna, aszfű, tengeri és burgonya.

Debercsényben szept. 25-én d. e. 10 órákor, 25 db vegyes bika, egy mázsa gyapjót.

A. Szócénykén szept. 26-án d. e. 8 órákor, községi követelések.

F. Szócénykén szept. 26-án d. e. 10 órákor, községi követelések és gabona-nemtek.

Il-ik árverés határidője valamennyi községre nézve folyó évi szeptember 29-nek d. e. 9 órájától október hó 3-ának d. u. 6 órájáig, Vác város piacára tüstét ki.

Felső-Bodonyban adóba lefoglalt gabona-nemtek, tehének, sertések, libák, bor, stb. szept. 18-án d. e. 9 órákor mint első, esetleg B.-Gyarmaton szept. 19-én d. e. 9 órákor mint második árverésen eladatik.

Adóba lefoglaltatott Ecseten 400 akó bor, folyó évi szőlő függő termés mintegy 800 akóig, szőlőtelő és borsos edények 200 akóig, 6 db tehén, 5 db kecske, 13 db sertés, gabona és takarmánynemtek szept. 15-én a helyszínen mint első, esetleg október 6-án Szirákon mint második árverésen eladatik.

Kozárdon mintegy 100 akó bor, szőlőtelő és borsos edények mintegy 200 akóig, ez évi függő szőlőtermés 400 akóig, 6 sertés, gabona és hüvelyes termények 30 kilaig, szept. 16-án mint első, esetleg október hó 7-én Szirákon mint második árverésen eladatok.

Karancseszkeihez tartozó pusztá Kutasson szálló-dézmaváltási követelésre lefoglalt 400 frta becsült 100 darab vegyes trübirka szept. 18-án d. e. 2 órákor Karancseszkei községbázánál mint első, esetleg szept. 19-én d. e. 10 órákor Salgótarján községbázánál mint második árverésen eladatik.

Nógrád községében adóba lefoglalt bor, gabna, ágyasmű, sertés és tehének szept. 15-én d. e. 9 órákor mint első, esetleg szept. 19-én Váccon mint második árverésen eladatok.

Szarvasgödön adóba lefoglalt 2 akó-pálínka hordóstól szept. 15-én mint első, esetleg szept. 23-án Szirákon mint második árverésen eladatik.

Szállóson adóba lefoglalt egy darab fejős tehén szept. 16-án mint első, esetleg szept. 24-én Pásztón mint második árverésen eladatik.

Csengerbázán adóba lefoglalt 3 db sertés szept. 17-én mint első, esetleg szept. 24-én Pásztón mint második árverésen eladatik.

Felső-Ludányban adóba lefoglalt tehének, sertések, gabona s takarmánynemtek, ez évi függő bormérés szept. 16-án d. e. 10 órákor mint első, esetleg szept. 19-én d. e. 10 órákor Szócényben a városház előtti téren mint második árverésen eladatok.

HASZONBÉRLETI HIRDETMENYEK.

Karancseszkei községet illető fél éves bormérési jog f. évi szeptember 22-én reggeli 9 órákor a körjegyzőség hivatalos helyiségében nyilvános árverésen 3 évre haszonbérbe adatik.

Kis Gerge községet illető egy negyed éves és Lipta-Gerge községet illető fél éves bormérési jog f. évi szeptember 26-án reggeli 9 órákor a községi bíróságnál 3 évre nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Alsó-Potény község tulajdonát képező 12 hold 709 □ 61 réti, továbbá fél éves korcsamáltatási jog, folyó évi Sz. Mihály naptól számítva három egymásutáni évre szeptember hó 17-én d. e. 10 órákor a körjegyzői irodában nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatik.

Kutassó község mint erkölcsi testület tulajdonát képező 5 hold 980 □ 1600 61 szántóföld és 5 hold 543 □ 61 réti, továbbá fél éves korcsamáltatási jog, bormérési jog, de ez egészen külön, mely csak a volt urbéresceket illeti, folyó évi szeptember 29-161 számítva három egymásutáni következő évre nyilvános árverésen ez évi szeptember hó 25-én d. e. 10 órákor Kutassó község bíróságnál haszonbérbe fog adatik.

Tótkécsény község tulajdonát képező egy negyed évi korcsamajog, 6 hold szántóföld, 11 hold réti szept. 19-én közárverésen 3 évre haszonbérbe fog adatik.

Tótkisfalva község tulajdonát képező egy negyed évi korcsamajog szept. 17-én három évre haszonbérbe fog adatik. A feltételek a bíróságnál megtekinthetők.

Tótharthy község tulajdonát képező egy negyed évi korcsamajog, 18 hold szántóföld, 5 hold réti szept. 20-án közárverésen 3 évre haszonbérbe fog adatik.

Zavada község tulajdonát képező egy negyed évi korcsamajog, 28 hold szántóföld, 3 hold réti szept. 22-én közárverésen 3 évre haszonbérbe fog adatik.

Keszeg község tulajdonát képező szántóföldek és rétek Sz. Mihálytól számítva 3 egymásutáni évre f. év szept. 16-én d. e. 10 órákor haszonbérbe adatok.

Piaczi árak B.-Gyarmaton.

1879. évi szeptember 9-én.

Egy méter mássa:

Tiztábuza 10 frt 20 kr. — 10 frt 40 kr.

Rozsa . . . 7 frt 80 kr. — 8 frt — kr.

Árpa . . . 7 frt 80 kr. — 8 frt — kr.

Zab . . . 5 frt 80 kr. — 6 frt — kr.

Kukorica 7 frt 80 kr. — 8 frt — kr.

Jegyzette: Szekcsen János.

Nyílttér.)*

Spitzer Mór b.-gyarmati könyvtára ezennel tiszteltetl értesíti a megyebeli tanító urakat, hogy míg a „Nógrádmegyei földrajza” című tankönyv újabb elkészítve kiadatik, addig leendő használatul a régibb kiadásból — lezárított áron azaz 1 példányt 10 krért — még vagy 500 példánnyal szolgálhat.

Berczelen-Pongrácz-Platthy Ágnes úrbölgynél egy másfél éves szép schveiczi bika eladó.

*) E rovatban közöltékért nem felel a Szerk.

Felolós szerkesztő

Horváth Danó.

Egy kitűnő bizonyítvánnyal ellátott nő, óhajtat magyar, német és francia nyelvben, valamint zongorajátékban is még egy-két órát adni. — Bővebb tudakozás e lapok kiadóhivatalánál.

2-1

HIRDETÉSEK.

Egy 12 éves fiú

tanulónak kerestetik

Villi Mihály

b.-gyarmati pékmesterhez, kinél a feltételek megtudhatók

Előfizetési felhívás

az „Új Budapest” kéjes politikai napilapra, és annak heti mellékletére a „Friczi” élcslapra.

Egy órá 95 kr.

Negyedévre 2 frt 75 kr.

Fél évre 5 frt 50 kr.

Egész évre 11 frt — kr

teljes számú példányokkal szolgálhatunk.

Az „Új Budapest és Friczi” szerkesztősége és kiadó hivatala Budapest Országút 26-ik szám.

3-1